

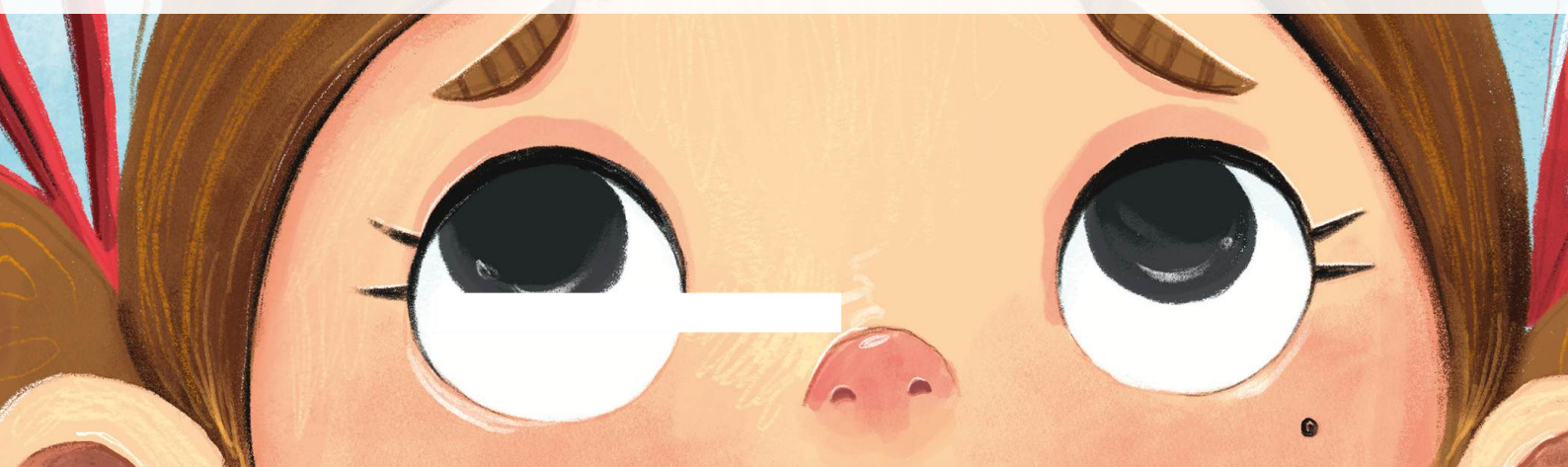
ÜZÜNTÜMÜLE

ME YAPSAM?

Merve
CEYLAN

ÇİZER:
Gökhan
ÖZDEMİR

ETKİNLİK ÖNERİLERİ
Hazırlayan Merve Ceylan

“ÜZÜNTÜMLE NE YAPSAM?” İSİMLİ HİKÂYE KİTABIYLA YAPABİLECEĞİNİZ ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Etkileşimli Kitap Okuma Programı (EKOP) Hedef Ses Çalışması: Aynı zamanlarda “Ü” ve “M” seslerini hedef ses olarak seçebiliriz.

Ü Sesi İçin; kapak tanıtım çalışmasında öğretmen çocuklara yazar, çizer ve yayınevi bilgisi verir. Daha önce bu yazarın veya bu yayınevinin kitaplarını okuyup okumadıklarını sorar. Çocuklardan gelen yanıtlardan sonra okunmuşsa yayınevinin diğer kitaplarını hatırlatarak eklemeler yapar.

Ardından kapaktaki resme dikkat çekerek **“Sizce bu kitap neyi anlatıyor olabilir?”** diye sorar. Çocukların cevaplarından sonra kitabın adını söyler. Kitabın adını söylerken 3 kelimedenden oluştuğuna vurgu yapacak şekilde kelimelere parmağını hafifçe vurarak ilerler.

Hikâyeyi etkileşimli bir şekilde (her sayfa üzerine konuşarak, çocuklara sorular sorarak, onların sorularını cevaplayarak, kelimeleri genişleterek, tekrar ettirerek) anlatır. Hikâye bittikten sonra çocuklara kitabın adını hatırlayıp hatırlamadıklarını sorar. Daha sonra kitabın adını hep birlikte tekrar etmelerini ister. “Üzüntü” kelimesinin üzerine parmağını koyarak çocuklarla beraber bu kelimeyi birkaç kez tekrar eder.

Farklı ses tonu ve hızlarla kelimeyi tekrar ettikten sonra “Ü” sesine dikkat çekerek **“Üüüüü-zün-tüüüüü”** der. **“Çocuklar, Ü(üüüüü)züntü kelimesini söylediğimde ağızdan çıkan ilk ses nedir?”**, **“Peki üzüntü(üüüüü) kelimesini söylediğimde ağızdan çıkan son ses nedir?”** gibi sorularla harfin kelimenin farklı yerlerinde bulunduğunu sezdirir. Ardından üzüntü duygusu hakkında konuşurlar.

Hikâyeyi etkileşimli bir şekilde (her sayfa üzerine konuşarak, çocuklara sorular sorarak, onların sorularını cevaplayarak, kelimeleri genişleterek, tekrar ettirerek) anlatır. Hikâyeye bittikten sonra çocuklara kitabın adını hatırlayıp hatırlamadıklarını sorar. Daha sonra kitabın adını hep birlikte tekrar etmelerini ister. “Üzüntü” kelimesinin üzerine parmağını koyarak çocuklarla beraber bu kelimeyi birkaç kez tekrar eder. Farklı ses tonu ve hızlarla kelimeyi tekrar ettikten sonra “Ü” sesine dikkat çekerek “Üüüüü-zün-tüüüü” der. **“Çocuklar, Ü(üüüüü)züntü kelimesini söylediğimde ağzımdan çıkan ilk ses nedir?”**, **“Peki üzüntü(üüüüü) kelimesini söylediğimde ağzımdan çıkan son ses nedir?”** gibi sorularla harfin kelimenin farklı yerlerinde bulunduğunu sezdirir. Ardından üzüntü duygusu hakkında konuşurlar.

Sonraki aşamada öğretmen duvara çocukların boyunun erişebileceği yükseklikte büyük iki kâğıt asar. Kâğıtlardan birinin üzerine de “Ü” sesinin harf simgesini yapıştırır. Çocuklara; **“Sizler için bazı kartlar hazırladım. Bu kartlarda neler olduğuna hep beraber bakalım. Herkes sırayla elimdeki keseden bir kart çekecek. Karttaki nesnenin adını bizlere söyleyecek. O nesnenin adında “Ü” sesi varsa üzerinde “Ü” sesi yazan kâğıda yapıştırarak. Yoksa diğer kâğıda yapıştırarak. Böylece sizlerle bir “Ü” panosu hazırlayacağız.”** diyerek etkinliği başlatır.

Çocuklar sırayla kartları seçer, kelimelerde “Ü” sesi aranır ve “Ü” panosu oluşturulur.

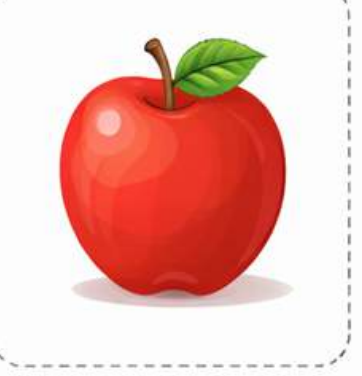
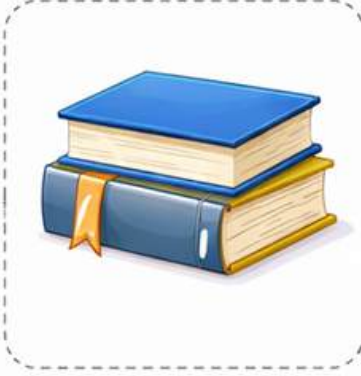
İçinde “Ü” sesi olan kelime örnekleri;

Üzüm, üç, ütü, örgü, örtü, kürek, süt, gül, düğme, tüy, yüz, süpürge.

Diğer kelime örnekleri;

Top, saat, ev, bardak, el, kalem, ağaç, mum, elma, kedi, maymun, biber.

Etkileşimli Kitap Okuma Programı (EKOP) Hedef Kelime Çalışması:

Çocukların anlamını bilmediği, ifade etmekte zorlandığı veya anlamını genişletebileceğini düşündüğünüz herhangi bir kelimeyi hedef kelime olarak seçebilirsiniz. Birlikte “Çınar” kelimesi ile ilgili bir hedef kelime çalışması yapalım;

Öğretmen çocuklara hikâyede geçen karakterlerin isimlerini sorar; “Yaprak, Pamuk, Selvi, Feza, Cemre, Çınar”. Daha sonra **“Çocuklar, sizce Çınar kelimesi ne anlama geliyor?”** diye sorar. Çocukların cevaplarını dinler.

Ardından kelimenin anlamını toparlayarak çocuklara; **“Çınar, uzun boylu, gövdesi kalın ve uzun ömürlü bir ağaç türüdür.”** diyerek önceden hazırladığı Çınar ağacının görselini çocuklara gösterir. **“Peki, sizler hangi ağaç türlerini biliyorsunuz?”** diye sorarak çocukların cevaplarını dinler.

Çocuklardan gelen cevaplara yine önden hazırladığı farklı ağaç görsellerinin resimlerini göstererek eklemeler yapar ve birçok ağaç türü hakkında çocuklarla sohbet edilir. Meyve veren ağaçlar (elma, armut, nar gibi), meyve vermeyen ağaçlar (gürgen, selvi, söğü, meşe, kayın gibi), meyvesi yiyilebilen ve yenmeyen ağaçlar hakkında görseller üzerinden örnekler genişletilerek konuşulur.

Daha sonra öğretmen ilgiyi tekrar “Çınar” ismine çekerek **“Siz kendi isminizin anlamını biliyor musunuz?”** sorusunu sorar. Çocuklardan gelen cevaplardan sonra öğretmen, **“Bugün akşam evde ailelerinizle isminizin anlamını araştırmanızı ve bununla ilgili bir resim yapmanızı istiyorum. Ben de kendi ismimin anlamını öğrenecek, bir resim yaparak yarın size o resmin üzerinden kendi ismimin anlamını anlatacağım. Sizininki dinlemeyi heyecanla bekliyorum”** der ve ertesi gün devam etmek üzere buradaki etkinliği tamamlar.

(Bu yönergeden sonra “İsmim böyle görünüyor!” başlıklı bir çerçeve tasarlanabilir.)

HİKÂYE ANLATMA ETKİNLİĞİ BOYUNCA SORULABİLECEK AÇIK UÇLU SORULAR

Etkileşimli Kitap Okuma uygulamalarının en önemli adımlarından biri açık uçlu sorulardır. Öğretmen hemen hemen her sayfada çocuklara sorular sorarak bir anlamda çocuğu sadece hikâyenin dinleyicisi değil aynı zamanda hikâyenin anlatıcısı olmaya teşvik eder. Bu aşamada soruların tek kelimelik cevaplar içermesinden veya evet- hayır gibi kapalı cevaplar içermesinden öğretmenin kaçınması gerekir. Kitaba dair her sayfa için birkaç açık uçlu soru şu şekilde olabilir;

Sayfa 1-2

Bu sayfada neler görüyorsun? (Hikâye metnini anlatmadan önce sor!)

Üzüntü sence ne demektir? (Hikâye metnini anlattıktan sonra sor!)

Sayfa 3-4

Yaprak üzüntüsünün nedeni ne olabilir?

Sen ne olduğunda kendini üzgün hissedersin?

Sayfa 5-6

Üzüntü bir nesneye benzese o ne olurdu?

Üzüntüyü en çok vücudunun neresinde hissedersin?

Sayfa 7-8 (Hikâye metnini anlattıktan sonra sor!)

Sen Yaprak'ın yerinde olsan üzüntünün geçmesi için hangi yolu denerdin?

Bakalım bir sonraki sayfada Yaprak üzüntüsünden kurtuldu mu? (Geçiş sorusu)

Sayfa 9-10 (Hikâye metnini anlatmadan önce sor!)

Bu sayfada ne görüyorsun?

Sayfa 11-12 (Hikâye metnini anlatmadan önce sor!)

Sınıfta neler yapıyorlar?

Sayfa 13-14

Sen okulda kendini üzgün hissettiğinde ne yaparsın?

Sayfa 15-16 (Hikâye metnini anlattıktan sonra sor!)

Sen Yaprak'ın arkadaşlarının yerinde olsaydın ne yapardın?

Sen Yaprak'ın yerinde olsan ne yapardın?

Sayfa 17-18

Bu sayfada neler oluyor? (Hikâye metnini anlatmadan önce sor!)

Sayfa 19-20

Öğretmen burada çocukların tamamının Yaprak'a eşlik etmesini ister; "Haydi siz de yaprak gibi gözlerinizi yavaşça kapatın."

Hikâyedeki yönergeleri çocuklara verir (ağzından nefes al, burnundan ver, tekrarlar).

Sayfa 21-22

Sayfadaki metni anlatır, çocuklar sessiz, etrafı dinliyor.

(Dilerse bu çalışmayı hikâyeden sonra bahçede de yapabilir)

Sayfa 23-24

Aaaa! Yaprak'ın üzüntüsü sizce şuan ne durumda?

Sayfa 25-26

Siz sevdiğiniz birine sarıldığınızda ne hissedersiniz?

Hikâye Anlatma etkinliğinden sonra çocukların bugünkü duyguları hakkında konuşulabilir ve hikâyedeki gibi bahçeye çıkılarak birlikte çamurdan (hava durumu müsait değilse oyun hamurlarından) duygu heykelleri yapılabilir.

(Soruları küçük not kâğıtlarına yazıp kitaptaki ilgili sayfalara yapıştırmanız anlatım esnasında sizlere kolaylık sağlayacaktır.)

HİKÂYE SONRASI BÜTÜNLEŞTİRİLMİŞ SANAT ETKİNLİKLERİ

1. Çocuklarla Öğretmen ve Yaprak'ın sarıldığı sahne hakkında sohbet edilebilir. Anlatıcı, sevdiğimiz birine sarılmanın iyileştiriciliğinden bahseder. Daha sonra dileyen çocukların birbirlerine sarılabileceklerini söyler. Sarılmak istemeyen çocuklar zorlanmaz. Anlatıcı başkasına sarılmak istemeyen çocukların da kendilerine sarılabileceklerini söyler. Yönergeyi şu şekilde verir; **“Şimdi gözlerimizi kapatalım ve sarıldığımız kişinin sırtına avuçlarımızla, tıpkı Yaprak'ın öğretmeni gibi yumuşacık daireler çizelim”**. Bir süre bekledikten sonra çocuklardan gözlerini açmalarını ister ve ekler; **“Herkes bu kâğıda, sevdiği kişiye sarılırken kendini nerede hissettiğinin resmini çizsin!”**. Çizim bittikten sonra buraların nereler olduğu ve neden burada hissettikleri hakkında sohbet edilir.

1. **“Üzüntü duygusu bir nesneye benzese onu nasıl resmederdin?”**

sorusu sorularak çocukların resim yapmaları istenir. (Dilerseniz burada resim yapmak yerine çamur, kil, hamur gibi materyaller kullanarak çocuğun üç boyutlu bir tasarım yapmasını isteyebilirsiniz)

